

Dištančné vyučovanie 7.12. – 11.12.2020

DEJEPIS

5.ročník

Opakovanie:

Pravek - doba kamenná – v nej ľudia vyrábali nástroje a zbrane z kameňa.

Spočiatku bol i naši predkovia **lovci a zberači** – potravu získavali lovom zvierat a zberom divých plodín. Stále **sa sťahovali** . Asi 20 000 rokov p.n.l. začali používať **ohň** . Vyrábali si obydlia , nástroje, nádoby na uskladnenie potravy z dostupných materiálov.

Okolo r. **10 000 p.n.l.** sa na Zemi oteplilo (skončila posledná doba ľadová), ľudia sa usadili – začali obrábať pôdu, **pestovať plodiny** (obilniny, strukoviny, ovocie...) **a chovať hospodárske zvieratá** (už bol zdomácnený pes, neskôr hovädzí dobytok , ovce, kozy, hydina, neskôr kone voly...). Ľudia sa stali **rolníkmi a pastiermi**.

Prestali kočovať , **stavali si stále obydlia**, žili v skupinách- **tlupách**. Vytvárali sa osady. Potraviny, zvieratá a iné výrobky **si vymieňali** s inými tlupami, **vznikol obchod** , u niektorých sa hromadili majetky, moc . Začali si deliť prácu, vytvorili **si hierarchiu** v skupine (náčelníci, šamani, lovci, remeselníci, bojovníci...) .

ÚLOHA: prepíš si poznámky do zošita

KDE SME BÝVALI V MINULOSTI A KDE BÝVAME DNES.

- zdokonalenie technických schopností a pestovanie plodín = nadbytok úrody, nástrojov, = možnosť stavať aj **dokonalejšie** obydlia

- potreba **spolupracovať** pri pestovaní plodín, **usadenie** sa na úrodných miestach = ľudia sa združovali a žili pokope = obydlia sústredené do **DEDÍN**

Ľudia mali viac a viac nadbytku - medzi ľuďmi vznikla aj majetková nerovnosť - vládnuca vrstva - k bežným obydliam pribudli aj obydlia vládcu a miesta uctievania božstiev - dediny sa zväčšovali - potreba ochrániť svoj majetok a obydlia = potreba **opevnenia** - vznik **MIEST**

MESTÁ: centrá obchodu a remesiel, trhy, menej roľníkov, viac remeselníkov, kupcov, bohatá vrstva obyvateľov, v minulosti chránené mohutnými hradbami

Na **trhoch** si ľudia najprv tovar medzi sebou len vymieňali (nadbytok toho, čo vypestovali alebo vyrobili) - **VÝMENNÝ OBCHOD**

S pribúdaním nadbytku, množstva výrobkov a potrieb už výmenný obchod nepostačoval: ľudia začali používať **MINCE**, ktoré vyrábali z drahých **KOVOV** (meď, striebro, zlato)

DEDINY: roľnícky spôsob obživy, menej remeselníkov, málo bohatých ľudí

Ľudia z dedín prinášali do miest na trhy (ktoré sa pravidelne konali v mestách) **prebytky** svojho hospodárenia a v mestách si kupovali nástroje a rôzne výrobky, ktoré si nedokázali zabezpečiť sami. Počas vojen nachádzali v mestách útočisko.

HRADISKÁ: najstaršie veľké sídliská na našom území (ale aj v iných európskych krajinách)

Hradiska boli niečím **medzi** dedinami a mestami. V hradiskách boli sústredené domy roľníkov, remeselnícke dielne, hospodárske budovy a sídlo vládcu (náčelníka, kniežaťa). Hradiská boli chránené vysokými násypmi z kameňa, hlíny a dreva. Často boli na **vyvýšenom** mieste.

V priebehu dejín sa mestá a dediny vyvíjali, menili. Život v nich sa zdokonaľoval vďaka pokroku v remeslách, stavebníctve. **Mestá** sa menili rýchlejšie a výraznejšie ako dediny, pretože sa do nich sústreďovali **bohatí** ľudia. Mestá sa stali centrami priemyslu, škôl, kultúry a úradov. Každá krajina má svoje **hlavné mesto**.

ÚLOHA: Naučiť sa novú látku, prepísať poznámky do zošita. Odfot' mi vypracované úlohy a pošli na: brislava.uhnakova@gmail.com